

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1938

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ Α. Ε.
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»
46 — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — 46
ΑΘΗΝΑΙ

ΟΕΤΗΕ

ΦΑΟΥΣΤ

ΜΕΡΟΣ Β'

ΣΕ ΠΕΝΤΕ ΠΡΑΞΕΙΣ (*)

Μετάφραση: ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ι. ΛΑΜΨΑ

ΠΡΑΞΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΨΗΛΟ ΒΟΥΝΟ

Μεγάλες, πριονωτές βραχοκορφές. Ένα σύγνεφο¹ περνάει, γέρνει κι' άκκουμπάει άπάνω σ'ένα πλάτωμα, που προσέχει. Χωρίζεται στα δύο.

Φάουστ

(βγαίνοντας από μέσα).

Βαθειάν έρμιά κοιτώντας κάτω μου, πατώ προσεχτικά την άκρη τούτης της κορφής, αφήνοντας τὸ σύγνεφο, πὸ μὲ ἔφερε πὰ σὲ στεριά καὶ θάλασσα τόσο άπαλά. Φεύγει άπό μένα άργά, χωρίς νά σκορπιστή. Πρὸς τὴν Ἄνατολή πάει στρογγυλεύοντας καὶ τὸ άκλουθάει τὸ μάτι μου μὲ θαυμασμό. Χωρίζεται, ὡς τραβᾶ, σάν κύμα άλλάζοντας. Μὰ πάει μορφή νά πάρη.—Ναί, τὸ μάτι μου δὲ μὲ γελᾶ! Νά, βλέπω σὲ ἡλιοφώτιστα άπάνω μαξιλάρια νάειναι ξαπλωτὴ μορφή γυναίκεια, πούειναι γιγαντόκορμη, μὰ μοιάζει σὰ θεά. Τῆς Ἡρας τῆς τρανῆς, τῆς Λήδας, τῆς Ἑλένης ὁμοια, μὲ κοιτᾶ μὲ χάρη τί γλυκειά, μὰ μεγαλόπρεπη! Μὰ άχ, νά, χαλάει κιόλας! Ἄμορφο, πλατὺ καὶ πυργωμένο κείται στὴν Ἄνατολή σάν παγοβούνι άπόμακρο καὶ λάμποντας τὸ νόημα τὸ τρανὸ φευγάτων ἡμερῶν θαρρεῖς πὼς καθρεφτίζει.— Μὰ κι' ἔμένανε άκόμα μιὰ λαμπρὴ λουρίδα καταχνιάς χαϊδεύει μου άπαλά στῆθος καὶ μέτωπο. Νά, τώρα άργά κι' άνάλαφρα ὄλο ὕψωνεται κι' ὄλο πυκνώνει.— Τάχα εἰκόνα μαγικιά νά μὲ πλανεύη, δείχνοντας τὸ πιὸ τρανὸ τῆς νιότης τὸ άγαθὸ, πὸ άπό καιρὸ πολὺ

τόχω χαμένο; Οἱ πρώτοι, πρώτοι θησαυροί, πούειχαν τὰφυλλοκάρδια μου, άναβλύζουνε. Μοῦ δείχνει ἡ εἰκόνα άγάπη αὐγῆς¹ γορ-

[γόφτερη, τὴν πρώτη τὴ ματιά, γοργά πὸ νοιώθεται, μὰ μόλις ἔννογιέται, καὶ πού, άν κράταγα, θὰ ἔπέρναγε στὴ λάμψη κάθε θησαυρὸ. Σάν ὁμορφιά ψυχῆς ὕψωνεται ἡ μορφή ἡ ὀλόγλυκη, δὲ σβήνει, μὰ ὄλο πιὸ ψηλά τραβάει πρὸς τὸν αἰθέρα, σέρνοντας μαζὶ τὸ πιὸ καλὸ τὸ μέρος τοῦ εἶναι μου γοργά.

Μιὰ μπότα ἑφταμίλιτη² χτυπάει κάτω. Ἄκλουθάει άμέσως δεύτηρη. Βγαίνει άπ' αὐτὲς ὁ Μεφιστοφελῆς. Οἱ μπότες φεύγουν βιασικὰ.

Μεφιστοφελῆς

Αὐτὸν λέω δρόμο μιὰ φορά!
Μὰ λέγε μου, τί σούχει ἔρθῆ;
Γιατί ἔχεις τάχα κατεβῆ
σ' αὐτὰ τὰ βράχια τὰ φριχτά;
Καλὰ τὰ ξαίρω, άλλου ὁμως τάχω φτάσει,
αὐτὰ ἦτανε τῆς κόλασης ἡ βάση.³

1. Τὴν πρώτη άγάπη του στὴ Μαργαρίτα.

2. Οἱ μπότες τῶν παραμυθιῶν, πὸ μ' αὐτὲς μπορεῖ κανεὶς νά περάση γρήγορα μίλια καὶ μίλια, μεγάλες άποστάσεις. Μ' αὐτὲς πρόκειται νά δειχτῆ ἡ βιά, πούειχε ὁ Μεφιστοφελῆς νά ξαναγυρίση άπ' τὴν άντιπαθητικὴ γι' αὐτὸν κλασσικὴ χώρα στὴ βορινὴ πατρίδα του.

3. Ὁ Μεφιστοφελῆς άντιπροσωπεύει ἔδῳ τὴν άντίληψη τῆς ἠφαιστειογενοῦς δημιουργίας τῆς γῆς. Σύμφωνα μὲ αὐτὴν καὶ ὁ βράχος αὐτὸς μὲ τὴ δύναμη τῆς κεντρικῆς φωτιάς, πὸ βρίσκεται στὸ ἔσωτερικὸ τῆς γῆς, άνατινάχτηκε άπ' τὰ κατάβαθα— πούηταν βάση τῆς κόλασης— στὴν κορυφή τοῦ βουνού, πούειναι τώρα ὁ Φάουστ.

(*) Συνέχεια άπό τὸ προηγούμενο.

1. Γινόμενο, καθὼς εἶδαμε, άπό τὰ φορέματα τῆς Ἑλένης.— Τὸ σύγνεφο συμβολίζει τὴ μετεπίδραση τῆς άρχαίας ὁμορφιάς στὴν ψυχὴ τοῦ Φάουστ, πὸ δείχνεται κι' άπ' τὸ άρχαῖο μέτρο, πὸ μεταχειρίζεται άκόμα ὁ Φάουστ.

Φάουστ

Παράδοσες τρελλές ξαίρεις πολλές
κι' αρχίζεις πάλι τέτοιες νά μᾶς λές.

Μεφιστοφελῆς

(σοβαρά).

Όταν ὁ Κύριος — ξαίρω τὸ γιατί —
μᾶς εἶχε στὰ κατάβαθα γκρεμίσει,
ἐκεῖ δά, πού ἀπ' αἰῶνες ἔχει ἀρχίσει
φωτιά νά καίη τὰ γύρω κεντρική,
στήν τόση, ἀλήθεια, λαύρα εἴχαμε πέσει
σέ δύσκολη πολὺ οἱ διαβόλοι θέση.
Ἀρχίζουμε ὅλοι τότε τὰ βηξίματα
κι' ἀπ' ὅλες τίς μεριές γερά φουσήματα.
Ἐβρώμησε ὅλη ἡ κόλαση ἀπὸ θειάφι,
τὰ ἀέρια πιά δὲν κάνανε νισάφι,
τόσο πού ἡ φλούδα ἐσκίσθηκε τῆς γῆς,
μ' ὄλο τὸ πάχος πούειχε. Καί νά ἰδῆς,
βρεθήκαμε κι' ἄλλοῦ οἱ διαβόλοι ἐμεῖς:
ὅ,τι ἦταν βάση, ἐγίνηκε κορφή.
Σ' αὐτὸ καί τῆ σωστή τῆ διδαχῆ
στηρίζουν, πού τὰ κάτω ἀπάνω φέρνει.
Γιατί ἔτσι ἐμεῖς γλιτώσαμε ἀπ' τῆ λαύρα
κι' ἀπ' τῆ σκλαβιά στὰ βάθεια καί τὴν αὔρα
τῆ λεύτερη ἐξουσιάζουμε ὅσο παίρνει.
Γνωστὸ εἶναι μυστικό, μὰ φυλαγμένο,
στὰ πλήθη μόνο ἀργὰ φανερωμένο.¹

Φάουστ

Βουβὸν μὲ εὐγένεια βλέπω στὸ βουνό,
γι' αὐτὸ « ἀπὸ ποῦ » καί « πῶς » δὲν τὸ
Όταν ἡ φύση ἐφτιάστη μοναχῆ, [ἀρωτῶ.
στρογγύλεψε καλὰ, καλὰ τῆ γῆ,
τῆς ἄρεσαν φαράγγια καί κορφές
κι' ἀράδειασε γι' αὐτὸ βραχοσειρές.
Τοὺς λόφους μαλακά τοὺς ἔχει γείρει
καί μὲ ἀπαλές πλαγιές τοὺς ἔχει σύρει
ἕως τὸν κάμπο. Αὐτοῦθε πιά ἔχει τόση
βλάστηση καί ζωῆ, πού, γιὰ νά νοιώση
χαρά, δὲν ἔχει ἀνάγκη οὔτε στιγμή
τρελλὰ νά ἀναστατώση καθετί.

Μεφιστοφελῆς

Ἐσὺ τὰ λές αὐτὰ καί γιὰ γνωστὰ
τάχεις! Μὰ ἐρώτα ἐμέ, πούημουν μπροστά!
Μπροστά ἤμουνα, τὰ βάθια σάν ἐβράζαν
καί φλόγες ὀλοτρόγυρα ἐτινάζαν
καί τοῦ Μολῶχ² σάν χτύπα τὸ σφυρί
καί βράχια καί συντρίμια ἀπ' τὰ βουνὰ
μακριὰ ἐπετοῦσε. Ἀκόμα δείχνει ἡ γῆ
κομμάτια βράχων ξένωνε τρανά.
Ποιὸς τοῦτο τὸ σφεντόνιομα ἐξηγᾷ;
Φιλόσοφος κανεῖς δὲν τὸ νογᾷ!
Ἐδῶναι ὁ βράχος, λέει, κι' ἄς μένη.

1. Δὲς Παῦλ. Ἐπιστ. π. Ἐφεσ. 6, 12 κ. ἀκ. «ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῶν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καί σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικά τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις». Οἱ Διάβολοι, ἐνῶ ἦταν πρῶτα σκλαβωμένοι στήν κόλαση, ἐξουσιάζουν τώρα τὸν ἀπάνω κόσμο.

2. Τοῦ γνωστοῦ θεοῦ τῶν Ἀμμωνιτῶν, πού συγκαταλέγεται ἀπὸ τὸν Μίλτων καί τὸν Κλορστοκ στοὺς Διαβόλους.

τί ἡ σκέψη μας ἐβγήκε ντροπιασμένη,
μὲ αὐτὸ σάν καταπιάστηκε! Ὁ λαὸς
ὁ ἀπλοϊκὸς μονάχα κι' ὁ πιστὸς
τὸ νοιώθει, πούχει ἀτάραχη τῆ σκέψη.
Ὁρίμασε ἡ σοφία σ' αὐτὸν πιά.
Γιὰ θάμα αὐτὸς εὐτὸς τόχει πιστέψει
κι' αὐτόειναι γιὰ τιμὴ τοῦ Σατανά.
Στῆς πίστης τὸ ραβδί τοῦ ἀκκουμπισμένος
κουτσαίνει δά ὁ διαβάτης μου¹ ὁ καημένος
στὴν πέτρα ἢ τὸ γεφύρι τοῦ διαβόλου.

Φάουστ

Δὲν πρέπει νά ἀμελήσωμε καθόλου
κι' ἀνάγκη πιά ὁ καθένας νά ἐρευνήση,
πῶς βλέπουνε κι' οἱ Διάβολοι τῆ φύση.

Μεφιστοφελῆς

Ἐμένα γιὰ τῆ φύση τί μὲ μέλει;
Ἄς εἶναι δά κι' ἄς ἐγινε, ὅπως θέλει!
Μὰ τόχω τιμῆς ζήτημα, γιατί
ἤμουν μπροστά. Μεγάλα ἐμεῖς μονάχα
φτιάνομε ἐδῶ, βιά, τρέλλα, ταραχή!
Δὲ σοῦ τὸ λέν τὰ βράχια τούτα τάχα;²
Γιὰ νά μὲ νοιώσης ὅμως, σὲ ἀρωτῶ:
Μὰ τίποτα στὸν κόσμο μὰς³ αὐτὸ
δὲ σοῦ ἄρεσε; «Καμιὰ ἀπ' τίς βασιλεῖες
τίς ἀπειρες τοῦ κόσμου κι' ἀπ' τὴν τόση
τῆ δόξα των;»⁴ Καί τόσες δυσκολίες
σάν βρίσκεις, μιά κὰν πιθυμιά
ποτές σου ἐσὺ δὲν ἔχεις νοιώσει;

Φάουστ

Κι' ὅμως! Μέχει τραβήξει μιά
μεγάλη. Βρέ την!

Μεφιστοφελῆς

Στὴ στιγμή!

Νά, μιά πρωτεύουσα ἔχω βρεῖ,
ἀστῶν σωστὸ κοπροτροφεῖο,
πούχει στραβόστενα σοκκάκια,
στέγες σουβλιά, τί μεγαλεῖο!,
καψαγορά μὲ ραπανάκια,
μὲ λάχανα καί κρεμμυδάκια,
μὲ μπάγκους, κρέατα πού βάζουν
κι' οἱ κρεατόμυγες φωλιάζουν,
γιὰ νά γεννοῦν ὀλημερίς.
Κάθε καιρὸ σ' αὐτῆ θά βρῆς
ἄφθονη βρώμα καί δουλειά.
Φαρδεῖες πλατεῖες πιὸ μακριὰ
καί λεωφόρους θὲ νά ἰδῆς,
πού παίρνουν μπόζα, ὅσο κι' ἂν πῆς.

1. Ὁ διαβάτης μου: δηλ. αὐτός, πού πιστεύει στήν ὕπαρξη τοῦ Διαβόλου καί μ' ὄλη τῆ θρησκευτικῆ του πίστη πολλά πράγματα, πούειναι γι' αὐτὸν ἀνεξήγητα, τὰ ἀποδίδει στὴ συνεργία τῶν Διαβόλων, δημιουργώντας ἔτσι παραδόσεις γιὰ πέτρες, γεφύρια κ.τ.λ. τοῦ Διαβόλου.

2. Πού ἀπάνω σ' αὐτὰ τώρα πατοῦμε.

3. Κι' ὁ Μεφιστοφελῆς λογαριάζει τὸν ἑαυτὸ του γιὰ ἕναν ἀπὸ τοὺς κυριάρχους τοῦ κόσμου. Δὲς λίγα παραπάνω.

4. Ὁ Μεφιστοφελῆς χρησιμοποιεῖ εἰρωνικά τίς λέξεις τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου 4, 8: «Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὄψηλόν λιαν καί δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καί τῆ δόξαν αὐτῶν καί λέγει αὐτῷ ταῦτα πάντα σοι δῶνω, ἐὰν πεσῶν προσκυνήσης μοι».

Στερνά, όπου πύλες δὲν μποδοῦνε,
προάστεια ἀπέραντα ἀρχινοῦνε.
Ἐκεῖ θὰ ἐχαίρομουν στὰ ἀλήθεια
τὰ καροτσάκια, τὴ βοή,
τὰ σύρτα - φέρτα ἐδῶ κι' ἐκεῖ,
πού θὲ νὰ ἐκάναν τόσα πλήθια
σὰν μυρμηγκιῶν σκόρπιοι σωροί.
Κι' ἂν πέρναγα ἀπὸ κεῖ καβάλλα
ἢ μὲ τὸ ἀμάξι, θὰ ἐφαινόμουν
ὁ πρῶτος των καὶ κοντὰ στὰ ἄλλα
ἀπὸ χιλιάδες θὰ ἐτιμῶμουν.

Φάουστ

Τὸν πόθο μου μὲ αὐτὸ δὲ φτάνεις!
Καλὸ εἶναι δὰ ὁ λαὸς νὰ αὐξάινη,
νὰ τρώη, ὡς θέλει, νὰ χορταίνη
καὶ μάλιστα καὶ νὰ μαθαίνη, —
μὰ μόνο ἀντάρτες ἔτσι φτάνεις.

Μεφιστοφελῆς

Μὲ αὐτογνωσιὰ καὶ μεγαλεῖο
σὲ πρόσχαρο ὕστερα τοπεῖο
ἓνα θὲ νάχτιζα παλάτι
γιὰ ἀπόλαψη, μὰ καὶ ραχάτι,
μὲ κῆπο, πού θὲ νὰ τὸν κλειοῦνε
δάση κι' ἄγροί, λόφοι πού ἀνθοῦνε.
Μπροστὰ σὲ πράσινες πλαγιές
βελούδινα ὄλο καταρράχια,
δρόμοι στρωτοί, σκιάδες φιαχτές
καὶ καταρράχτες πὰ στὰ βράχια.
Ἐποῦ γυρίσης πιά νὰ ἴδῃς,
καὶ πίδακες λογιῆς, λογιῆς.
Θὰ ὑψώνεται τί σοβαρά,
στὰ πλάγια του ὅμως καὶ πολλὰ
γλέντια θὰ γίνωνται τρελλά.
Κατόπιν θάχτιζα μικρὲς
κι' ἀνετες βίλλες μυστικὲς
γιὰ τίς πιὸ νόστιμες κυρές
κι' ἐκεῖ πιά ἀμέτρητο καιρὸ
θὰ ἐπέρναγα τὴν πιὸ γλυκειὰ
τὴ μοναξιά μὲ συντροφιά.
Λέω κυρές, γιατί ἐγὼ
— γιὰ πάντα ξαίρε το — νογῶ
τίς ὤριες στὸν Πληθυντικό.¹

Φάουστ

Μοντέρνα κι' ἄσκημα τὰ λές!
Τοῦ Σαρδανάπαλου δουλειές!

Μεφιστοφελῆς

Πῶς ναύρω, ὅ,τι γυρεύεις, παλληκάρι;
Θάειναι ὑψηλὸ πολὺ καὶ τολμηρό.
Μιά πούφτασες σιμὰ καὶ στὸ φεγγάρι,
ἢ ὁρμή σου θὰ σὲ ἐτράβα καὶ σ' αὐτό;

Φάουστ

Διόλου! Κι' ἐδῶ στὴ γῆ μπορεῖς
γιὰ ἔργα τρανὰ τόπο νὰ βρῆς.

1. Γιὰ πρότυπο τῆς περιγραφῆς αὐτῆς ἐχρησίμευσε
στὸν ποιητὴ τὸ παλάτι τῶν Βερσαλλιῶν μὲ τοὺς
πολυτελεῖς κήπους καὶ πίδακές του, πούχτισε ὁ
Λουδοβίκος ὁ ΧΙΥ. Οἱ τελευταῖοι στίχοι τῆς ἀναφέ-
ρονται στὸ περιβόητο Πάρκο τῶν ἑλαφίων τοῦ Λου-
δοβίκου ΧΥ, πού ἐξυπηρετοῦσε τὴν ἀκολασία.

Νὰ γίνη κάτι θαμαστό!
Δύναμη στῆς καρδιάς νοιώθω τὰ βάθεια
γιὰ τολμηρὴ, τρανὴ προσπάθεια.

Μεφιστοφελῆς

Λοιπὸν θὲς δόξα; Εἶναι σωστό,
τί ἦσουν μὲ ἠρώϊσες καιροί.

Φάουστ

Ζητῶ ἐξουσία, κατοχή!
Ἡ δόξα εἶναι μηδενικό,
ἢ πράξη εἶναι τὸ πᾶν ἐδῶ.

Μεφιστοφελῆς

Κι' ὅμως τί ποιηταὶ πολλοὶ
τὴ λάμψη σου θὰ μεταδόσουν
στοὺς ὕστερους κι' ἔτσι μ' αὐτὴ
τὴν τρέλλα — τρέλλα θὰ φουντώσουν!

Φάουστ

Δὲ νοιώθεις τίποτα ἀπ' αὐτά.
Ποῦθε νὰ ξαίρης, ποιοὶ εἶναι οἱ πόθοι
τοῦ ἀνθρώπου; Ἡ φύση σου ἢ κακιά
τὸ τί μᾶς λείπει πῶς νὰ νοιώθῃ;

Μεφιστοφελῆς

Ἄς γίνη τὸ λοιπὸν τὸ θέλημά σου!
Πές μου ὄλη τὴν τρελλὴ παραξενιά σου!

Φάουστ

Τὸ βλέμμα μου ὁ γιαλὸς πάντα ἐτραβοῦσε.
Ἐφούσκωνε κι' ἐπύργωνε, μὰ πάλι
μὲ λύσσα χαμηλώνοντας σκορποῦσε
τὰ κύματα μὲ βιά καὶ τὰ ἐπετοῦσε
νὰ πιάσουνε τὸ ἰσόπεδο ἀκρογιαλῆ.
Καὶ τοῦτο μὲ ἐλυποῦσε δίχως ὄρια,
τί πάντα τὸ αἷμα ἀνάβει ἢ ξιππασιά
καὶ φέρνει σὲ μεγάλη στεναχώρια
τὸ ἐλεύτερο τὸ πνεῦμα, πού ἐχτιμᾷ
τὸ κάθε δίκιο. Τόλεγα τυχαῖο
κι' ἐκοίταγα καλύτερα: τὸ κύμα
στεκόταν, μὰ στερνά, σὰν νάειχε νέο
σκοπὸ, ὑποχώρει κι' ἄφηνε τὸ χτήμα,
περήφανα πού ἐκέρδισε. Σὲ λίγο
ξανά τὸ ἴδιο παιγνίδι ἐκεῖ ξανοίγω.

Μεφιστοφελῆς

(στοὺς θεατὰς).

Γιὰ νέα λέει τὰ πράματα τὰ αἰώνια.
Τὰ ξαίρω ἀπὸ χιλιάδες τώρα χρόνια.

Φάουστ

(ἐξακολουθώντας μὲ πάθος).

Γλιστράει παντοῦ, στὴν κάθε μιά μεριά
κι' ἀκαρπο αὐτὸ σκορπάει τὴν ἀκαρπιά.
Τώρα φουσκώνει, αὐξάινει, πλημμυρίζει,
τὴν ἔρμη ὄλη τὴν ἔκταση γεμίζει,
κι' ἄρχει σὲ δαύτῃ δύναμη γεμάτο,
μὰ φεύγει, δίχως κάτι νὰ χαρίζῃ.
Ἐκειό, πού θὰ μὲ ρίξῃ, ἀλήθεια, κάτω
ἀπ' τὴν ἀπελπισιά, εἶναι αὐτὴ ἡ χαμένη
ἢ δύναμη τοῦ ἀκράτητου στοιχείου.
Ἐδῶ τολμάω τὸν ἴδιο μου τὸ νοῦ
νὰ ξεπεράσω! Ἐδῶ ποθῶ νὰ ἀγωνιστῶ,
ἐδῶ ζητάω τὴ νίκη νὰ χαρῶ!

Μά κι' είναι δυνατό ! "Όσο κι' αν λυσσαίει,
τὸ λόφο, πού θὰ βρῆ, τὸν προσπερνάει.
"Όσην ὁρμὴ κι' ἂν ἔχει, τὸ ἀντικρύζει
περήφανα μικρούλι ὑψωματάκι
καὶ τὸ τραβάει τὸ πιὸ μικρὸ λακκάκι.
Καὶ σκέδια εὐτύς νὰ κάνη ὁ νοῦς μου ἀρ-
χίζει :

*Απόλαψη γλυκειὰ μὴν τῆ λαθέψης,
τὸ κύμα ἀπ' τὸ περγιαλί νὰ τὸ διώξης,
τὰ σύνορα τὰ ὑγρά νὰ τὰ στενέψης
καὶ ξέμακρα, στὰ πίσω νὰ τὰ σπρώξης.
Καλὰ τόχω τὸ πράμα ἐξετασμένο
Αὐτὸ ποθῶ ! Βοήθεια σου προσμένω !

(*Ακούγονται τούμπανα καὶ πολεμικὴ μουσικὴ
πίσω ἀπὸ τοὺς θεατᾶς, ἀπὸ μακριὰ
κι' ἀπ' τὴ δεξιὰ πλευρά.)

Μεφιστοφελῆς

Εἶναι εὐκόλο ! Τὰ τούμπανα μακριὰ
τὰ ἀκοῦς ;

Φάουστ

Πόλεμος πάλι. Τὸν γροικᾶ ὁ
φρόνιμος μὲ λύπη.

Μεφιστοφελῆς

Μὰ εἴτε εἰρήνη
ἢ πόλεμος, τὸ φρόνιμο εἶναι πάντα
νὰ βάζωμε ἀπ' αὐτὸ κέρδος στὴ μπάντα.
Κοιτάμε, ποιὰ στιγμούλα ὠφέλεια δίνει.
Νὰ μιὰ εὐκαιρία, Φάουστ, μὴν τῆ χάνης !

Φάουστ

Τὰ αἰνίγματα στὴν ἄκρη νὰ τὰ βάνης !
Μὲ λίγα λόγια πές, τί τρέχει ἐδῶ !

Μεφιστοφελῆς

Σὲ τοῦτο τὸ ταξίδι μου ἀγροικῶ
μεγάλου τοῦ Ρηγὸς περισπασμό.
Τὸν ξαίρεις δά ! "Όταν γλέντια θαμαστὰ
καὶ ψεύτικο τοῦ ἐδίναμε παρά,
ὁ κόσμος ὅλος ἦτανε δικός του.
Στὸ θρόνο ἀνέβη νιός καὶ μοναχός του
τὸ λανθασμένον ἔκανε τὸ στοχασμό,
πὼς δυὸ δουλειές μπορεῖ πολὺ καλὰ
γιαμιᾶς νὰ κάνη κι' εἶναι ζηλευτὸ
μαζὶ νὰ κυβερνᾶη καὶ νὰ γλεντᾶ.

Φάουστ

Μεγάλου λάθος ! "Όποιος κυβερνάει,
πρέπει τὸ πράμα αὐτὸ νὰ τὸν μαγεύη.
"Απὸ ὑψηλοῦς σκοποῦς νὰ πλημμυράη
πρέπει ἡ ψυχὴ του, μὰ ὅ,τι κι' ἂν σκοπεύη,
κάνεις νὰ μὴν τὸ ξαίρη. "Ό,τι χαράζει
στοὺς ἔμπιστούς του, νάειναι γινομένο
εὐτύς κι' ὅλος ὁ κόσμος νὰ θαμάζη.
"Ετσι σὰν πρῶτος κι' ἄξιός θὰ φαντάζη.
Τὸ γλέντι προστυχιὰ φέρνει.

Μεφιστοφελῆς

Εἰπωμένο

τόχεις καλὰ, μὰ αὐτὸς τρελλὰ ἐγλεντοῦσε.
Στὸ μεταξὺ τὸ Κράτος ἐκυλοῦσε
στὴν ἀναρχία. "Εκεῖ μικροί, μεγάλοι
ἐσπούσαν ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου τὸ κεφάλι.

Τὰ ἀδέρφια ἐκυνηγιόνταν, σκοτωνόνταν,
κάστρο μὲ κάστρα, πόλη μὲ ἄλλη πόλη
σὲ πόλεμον ἀδιάκοπο εὐρισκόνταν.
Συνάφια κι' εὐγενεῖς ὅλο ἐτρωγόνταν,
καυγὰ κι' ὁ "Αρχιεπίσκοπός μας μ' ὅλη
τῆ Σύνοδο εἶχε ἀνοίξει. Μὰ ὅλοι ἐχτροὶ
ἦτανε μεταξύ των. Σκοτωμοὶ
στὶς ἐκκλησίαις μέσα κάθε ἡμέρα !
"Απὸ τίς πύλες λίγο πάρα πέρα
ἐμπόροι καὶ διαβάτες ἐχανόνταν.
Θράσος κι' αὐθάδεια σ' ὅλους ἀξενόνταν,
γιατὶ ἡ ζωὴ πιά ἀγώνας καταντοῦσε.
Κι' ἔτσι τὸ πράμα ἀλλόκοτα ἐτραβοῦσε.

Φάουστ

Τραβοῦσε, ἐκούτσαινε, ἔπεσε, ἐσηκώθη,
σωριάστηκε στερνὰ κι' ἐχαντακώθη.

Μεφιστοφελῆς

Παράπονο ποιὸς νάειπη θὰ ἠμποροῦσε,
ἀφοῦ καθέννας νὰ ἄρχη ἐπροσπαθοῦσε ;
Κι' οἱ πιὸ μικροὶ γιὰ ἀφέντες ἐφαντάζαν.
Σὰν σφίχτηκε τὸ πράμα, οἱ πιὸ καλοὶ¹
σηκώθηκαν στὸ πόδι κι' ἐφωνάζαν :
"Αφέντης εἶναι ἐκεῖνος, πού κρατεῖ
τὸν τόπο σὲ ἡσυχία. Δὲ μπορεῖ
ὁ Ρήγας καὶ δὲ θέλει νὰ τὸ πράξη.
Νέος ἄς μπῆ, νὰ βάλῃ ὄλοῦθε τάξη,
ζωὴ στὸ Κράτος νέα νὰ σταλάξη,
ἀσφάλεια στὸν καθένα μας νὰ δόση,
τὸ νιόπλαστο τὸν κόσμο νὰ στεριώση,
εἰρήνη πιά καὶ δίκιο νὰ τὰ ἐνώση.

Φάουστ

Μυρίζουν, ὅσα λές, παπαδισμό.

Μεφιστοφελῆς

Μὰ καὶ παπάδες ἦταν στὸ χορό.
Κοιλιές καλοθρεμμένες ἀσφαλίζαν
καὶ πιότερο ἀπ' τοὺς ἄλλους ξεφωνίζαν.
Φουσκώνοντας ἢ στάση, εὐτύς ἀγιάστη.
Κι' ὁ Ρήγας, πού ἀπὸ μᾶς ἐνθουσιᾶστη
κι' ἐγέμισε χαρὰ, τούτη τῆ ράχη
τώρα περνᾶ, στερνὴ νὰ δόση μάχη.

Φάουστ

Μὲ θλίβει, τί ἦταν τόσο ἀγαθός !

Μεφιστοφελῆς

"Ελα νὰ ἰδοῦμε ! Πρέπει ὁ ζωντανός
νὰ ἐλπίζη. "Ας τὸν γλιτώσωμε γοργὰ
οἱ δυὸ μας ἀπ' αὐτὴ τῆ στενωσιά !
Μιὰ νὰ σωθῆ, ἕκατὸ φορές ἐσώθη.
Ποιὸς ξαίρει, ἡ τύχη τί καινούργιο κλώθει !
Θὰ βρῆ ὑποταχτικὸς, ἂν ἔχη τύχη.

(Περνοῦν τὸ μεσοβούνη καὶ βλέπουν τὴν παράταξη
τοῦ στρατοῦ στὸν κάμπο. Τούμπανα καὶ πολεμικὴ
μουσικὴ ἀντηχᾶει ἀπὸ κάτω).

¹ Λέγεται εἰρωνικά. "Εθεωροῦσαν μόνοι των τοὺς
ἑαυτοὺς των γιὰ καλύτερους, ἐνῶ πράγματι αὐτοὶ
ἦταν οἱ πιὸ ἰδιοτελεῖς, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὰ πα-
ρακάτω.

Μεφιστοφελής

Καλή, θαρρῶ, θεσοῦλα ἔχουν πιτύχει.
 Ἄν πάμε ἐμεῖς, ἡ νίκη εἶναι παρμένη.

Φάουστ

Σάν τί ἀπό σέ κανεῖς νά περιμένη;
 Μάγια, ψευτιές, ἐπίδειξη χαμένη.

Μεφιστοφελής

Τεχνάσματα, πού κάθε μάχη
 κερδίζουν! Πάντα ὁ νοῦς σου νάχη
 μπροστά του τόν τρανό σκοπό
 καί νά στεριώνεται μ' αὐτό! ¹
 Ἄν σώσωμε χώρα καί θρόνο
 τοῦ Ρήγα, γονατίζεις μόνο
 μπρός του καί παίρνεις, ὄσες θές
 γιά φέουδο ἄκαρπες ἀκτές.

Φάουστ

Πολλά ἔχεις κάνει γιά τήν ὥρα.
 Κέρδισε καί μιά μάχη τώρα!

Μεφιστοφελής

Σύ τήν κερδίζεις, ὄχι ἐγώ!
 Θά σείδω πρῶτο στρατηγό!

Φάουστ

Γιά μένα ὀφφίκιο ταιριαστό,
 νά ὀρίζω ἐκεῖ, πού δέ νογῶ!

Μεφιστοφελής

Ἡ ράβδο τοῦ Στρατάρχη νά παρθῆ
 κι' ἀμέσως ὁ Στρατάρχης θά βρεθῆ.
 Πολέμου βρώμα ἀπό καιρό
 μυρίστηκα καί στό λεπτό
 ἐκούρντισα πολεμικό
 συμβούλιο ἀπ' ἀνθρώπους παλιούς,
 βουνίσσιους δά καί δυνατούς.
 Χαρά σ' ὄποιον τοὺς πετυχαίνει!

Φάουστ

Τί βλέπω ἐκεῖ; Ποιοί εἰν' οἱ ὀπλισμένοι;
 Σήκωσες τὸ βουνό; Πές, τί συμβαίνει!

Μεφιστοφελής

Ὅχι! Μά σάν τόν Πέτρο Σκβέντς στά ἀ-
 [στεία
 ἐπήρα μοναχά τήν πεμπτούσια. ²

1. Νά μὴν εἰσαί μικρολόγος στήν ἐκλογή τῶν
 μέσων.

2. Ὁ Peter Squenz (Quince), ὁ ἀρχιμάστορης ξυ-

(Παρουσιάζονται οἱ Τρεῖς Δυνατοί.) ¹

Μεφιστοφελής

Νά τοι οἱ λεβέντες μου κι' ἐδῶ!
 Ἔχουν στά χρόνια διαφορά
 καί στή ντυσιά, στὸν ὀπλισμό.
 Μαζί των θά περνᾶς καλά.

(Στους θεατᾶς.)

Κάθε νιὸς θώρακα ζητᾶ
 κι' ἵπποτικό τώρα γιακά.
 Αὐτοὶ σάν ἀλληγορικοὶ
 θά σᾶς ἀρέσουν πιὸ πολύ.

Καυγατζής

(νέος, ὀπλισμένος ἐλαφρῶ καί ντυμένος παρδαλά.)

Ὅποιος στά μάτια θά με ἴδῃ,
 γροθιά στό στόμα θά τοῦ ρθῆ
 κι', ὄποιο τὸ σκάση ζουντανό,
 ἀπ' τὰ μαλλιά ἐγὼ τὸ βαστῶ.

Γοργοπαίρνης

(ἀντριχῆς ἡλικίας, ὀπλισμένος καλά
 καί ντυμένος πλούσια.)

Χάνεις καιρὸ μὲ τοὺς καυγάδες,
 γιά μέσον εἶναι χωρατάδες.
 Παίρνε, ὄ,τι βρῆς, μονάχα πρῶτα
 κι' ὕστερα πιά γιά τ' ἄλλα ἀρώτα!

Καλοκρατᾶς

(ἡλικιωμένος, ὀπλισμένος βαρειά, δίχως φόρεμα.)

Κι' αὐτὸ δὲν ὀφελεῖ πολὺ! ⁴
 Χάνονται ἀμέσως θησαυροί,
 ὄλα χαλιούνται στή ζωῆ.
 Παίρνε, μὰ φύλα πιὸ καλά!
 Ἄσε τὸ γέρο νά διοικᾶ
 καί δέ σοῦ παίρνουν τόσο δά!

(Ὅλοι κατεβαίνουν πιὸ χαμηλά.)

λουργός, στό «Ὀνειρο μιᾶς καλοκαιρινῆς νυχτιᾶς»
 τοῦ Σαίξπηρ, μαζεύει τοὺς πιὸ ἐπιδέξιους μαστόρους
 τῆς Ἀθήνας, γιά νά παραστήσῃ μαζί των τὸν «Πύ-
 ραμο καί τῆ Θίσβη» πρὸς τιμὴ τοῦ πρίγκηπα. Ὁ
 Robert Cox τίς ἔνωσε ὄλες τίς σχετικὲς σκηνές σὲ
 μιὰ φάρσα κι' αὐτὴ τῆ μετάφρασθ σὲ Γερμανικὸ ὁ
 Andreas Gryphius, πού μετᾶτρεψε καί τὸ Ἀγγλικὸ ὀ-
 νομα Quince σὲ Peter Squenz. Ὅπως λοιπὸν ὁ
 Σκβέντς ἐμάζεψε τοὺς καλύτερους μαστόρους, ἔτσι
 κι' ὁ Μεφιστοφελής ἐμάζεψε τήν Πεμπτούσια, δηλ.
 τὰ καλύτερα ἀπὸ τὰ πνεύματα τοῦ βουνοῦ.

1. Μίμηση τῶν τριῶν ἡρώων τοῦ Δαυτῆ (Σαμ. 2,
 23, 3).

(Ἀκολουθεῖ)

